

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
БІБЛІОТЕКА

**КАЛЕНДАР ЮВІЛЕЙНИХ ТА
ПАМ'ЯТНИХ ДАТ В ІСТОРІЇ
УМАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ САДІВНИЦТВА
на 2023 РІК**

Інформаційно-довідкове видання

**Умань
2023**

УДК 050.9"387":378.6:63(477.46-21)"2023"
К 171

Автори-укладачі:

- О.В. СВИСТУН – фахівець першої категорії наукового відділу,
відповідальна особа музейної кімнати історії
УНУС
- Т.О. КРАВЧЕНКО – директор бібліотеки УНУС

Відповідальна за випуск:

- Т.О. КРАВЧЕНКО – директор бібліотеки УНУС

К 171 Календар ювілейних та пам'ятних дат в історії Уманського національного університету садівництва на 2023 рік : інформ.-довідк. видання / Уманський національний університет садівництва, бібліотека УНУС ; автори-уклад.: О. В. Свистун, Т. О. Кравченко ; відп. за випуск Т. О. Кравченко. — Умань : УНУС, 2023. — 20 с.

Видання відображає ювілейні та пам'ятні дати в історії Уманського національного університету садівництва на 2023 рік.

Видання містить інформацію про ювілеї науково-педагогічних працівників, які працювали в навчальному закладі з часу його заснування, та здобувачів освіти, які стали відомими особистостями в науці, освіті, виробництві, суспільно-політичному житті, мистецтві. Також читач в календарі знайде основні історичні дати, пов'язані із створенням, функціонуванням, реорганізацією Уманського національного університету садівництва, відзначення яких припадає на 2023 рік.

Видання адресоване широкому колу читачів.

УДК 050.9"387":378.6:63(477.46-21)"2023"
К 171

ВСТУП

Бібліотека Уманського національного університету садівництва пропонує увазі читачів інформаційно-довідкове видання «Календар ювілейних і пам'ятних дат в історії Уманського національного університету садівництва на 2023 рік», підготовлене на основі матеріалів фонду музейної кімнати історії та бібліотеки університету. Основна мета видання – збереження та популяризація історій Уманського національного університету садівництва.

Видання за змістом охоплює 2023 рік та складається з двох розділів. Структурно його поділено за місяцями. Події, що не мають конкретного датування, увійшли до розділу «Пам'ятні дати в історії Уманського національного університету садівництва».

Перший розділ «Ювілейні дати в історії Уманського національного університету садівництва» містить інформацію про ювілеї науково-педагогічних працівників, які працювали в навчальному закладі з часу його заснування, та здобувачів освіти, які стали відомими особистостями в науці, освіті, виробництві, суспільно-політичному житті, мистецтві. Інформація відображена в розрізі місяців в хронологічному порядку. Укладачі наситили кожен інформаційний блок про ювіляра наступною інформацією: дата народження та смерті, посада, наукове звання, основні дати трудової діяльності в університеті, сфера наукових інтересів, наукова школа, науковий та творчий доробок, нагороди. Календар ілюстрований фотокартками ювілярів.

У другому розділі «Пам'ятні дати в історії Уманського національного університету садівництва» укладачі пропонують ознайомитись із основними історичними датами, пов'язаними із створенням, функціонуванням, реорганізацією навчального закладу.

Видання адресоване широкому колу читачів: науково-педагогічним працівникам, здобувачам освіти, співробітникам, бібліотекарям.

Видання не претендує на вичерпність інформаційного матеріалу, адже пошукові роботи тривають, тому будемо вдячні за будь-які нові матеріали або редагування згрупованого матеріалу..

ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ В ІСТОРІЇ УМАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ САДІВНИЦТВА

Січень

145-річчя від дня народження Любочки Миколи Федоровича

(02.01.1878–29.04.1939), випускника Уманського училища землеробства і садівництва 1898 року, викладача Уманського СГІ, вченого в галузі плодівництва, професора.

У 1924 році почав працювати в Уманському агротехнікумі. Викладав ґрунтознавство, загальне садівництво, плодівництво, ягідництво, розсадництво, помологію, мінералогію з геологією. В 1926–1930 роках був деканом садового факультету та завідувачим навчальною частиною. З серпня до грудня 1928 року тимчасово виконував обов'язки директора Уманського сільськогосподарського технікуму. В 1931–1939 роках – завідувач кафедри плодівництва.

В 1930 році за дорученням Всеукраїнської Помологічної книги проводив помологічні обстеження садівництва Вінницького округу. З 1934 року, за розпорядженням Всеукраїнської академії наук, як науковий співробітник Молдавської комплексної експедиції, проводив обстеження садівництва і городництва Молдови.

Автор 10 наукових публікацій.

95-річчя від дня народження Гаврилюка Віктора Антоновича

(28.01.1928–26.11.2005), випускника Уманського СГІ 1953 року, викладача Уманської СГА, вченого-ботаніка, кандидата біологічних наук, доцента.

Впродовж 1962-2000 років працював викладачем ботаніки на кафедрі ботаніки Уманської СГА, а у 1979–1997 роках очолював її.

Брав участь у роботі кількох довготривалих наукових експедицій до Чукотки (1956, 1957, 1962), затоки Корфа (1960), проводив фенологічні та екобіоморфологічні спостереження на біологічному стаціонарі «Сива Маска» в Приураллі. Здійснював обмін насінням (*Index seminum*), зібраного на ботанічному розсаднику Уманського СГІ, із ботанічними садами та іншими установами України та

зарубіжжя.

У фондах гербарію УНУС (УМ) зберігається його іменна колекція гербарію обсягом близько 200 гербарних зразка.

Автор 11 наукових праць.

Лютий

140-річчя від дня народження Заморського Федора Варфоломійовича (09.02.1883–20.10.1927), випускника Уманського училища садівництва і землеробства 1905 року, викладача Уманського сільськогосподарського технікуму, вченого в галузі землеробства, професора.

В 1921-1927 роках працював професором землеробства в Уманському сільськогосподарському технікумі. З 1922 року до 1927 року завідував навчальною частиною та був деканом агрофакультету.

Наукові дослідження стосувалися сфери сільського господарства і садівництва. Брав участь у комплексному обстеженні стану садівництва, рослинництва та інших галузей сільського господарства Київської губернії.

Був співавтором першого видання «Вчених записок Уманського сільськогосподарського технікуму» (1926).

95-річчя від дня народження Зінченка Олександра Івановича (25.02.1928–16.03.2017), випускника Уманського СГІ 1953 року, викладача Уманського НУС, видатного вченого-аграрія та педагога, заслуженого працівника освіти, доктора сільськогосподарських наук, професора.

З 1953 року і до кінця свого життя працював в Уманському НУС. У 1953–1954 роках – науковий співробітник Уманського селекційного пункту ВНЦ. У 1955–1962 роках завідував дільницею навчально-дослідного господарства. В 1976–2017 роках – завідувач кафедри рослинництва і кормовиробництва (нині кафедра рослинництва імені О.І. Зінченка).

Його наукові дослідження присвячені розробці і практичному вирішенню екологічних, біологічних та агротехнічних проблем рослинництва і кормовиробництва. Підготував 3 докторів і 14 кандидатів наук.

Автор майже 340 наукових та навчально-методичних праць, 5 підручників, 8 навчальних посібників, 3 патентів на винаходи в галузі рослинництва.

Лауреат академічних нагород Ярослава Мудрого і Святого Володимира. Нагороджений нагрудними знаками «Петро Могила» МОН України та «Знак пошани» Міністерства АПК України, а також медалями «Захисник Вітчизни», «50 років визволення України», «Ветеран праці» і почесними грамотами міністра АПК України, голови Черкаської облдержадміністрації.

135-річчя від дня народження Діброви Авксентія Опанасовича

(27.02.1888–07.12.1955), учня Уманського училища садівництва і землеробства 1903 року, викладача Уманського СГІ, вченого в галузі хімії, професора.

З 1924 до 1932 року працював в Уманському СГІ, де викладав органічну хімію. В 1931 році отримав учене звання професора. Працюючи в Уманському СГІ, разом з студентами вивчав мінералогічний склад порід уманських ґрунтів та вміст в них рідкісних металів.

Наукова сфера інтересів – хімічні науки. В 1926 році був затверджений науковим співробітником науково-дослідної кафедри хімії Київського політехнічного інституту в м. Києві. Був організатором і головою правління Львівського обласного відділення хімічної спілки ім. Д.І. Менделєєва.

Автор 45 наукових та навчально-методичних праць.

Березень

80-річчя від дня народження Парія Федора Микитовича

(19.03.1943–24.01.2016), випускника Уманського СГІ 1965 року, викладача Уманського НУС, генетика-селекціонера, доктора біологічних наук, професора.

В 2007 р. розпочав працювати в Уманському НУС на посаді завідувача кафедри генетики, селекції рослин та біотехнології, де пропрацював до 2016 року.

Наукові дослідження пов'язані із розробкою технології селекційного процесу. Проводив наукові дослідження в Інституті молекулярної біології і генетики АН України, Інституті цукрових буряків УААН, а в 2001 році організував Всеукраїнський науковий інститут селекції, в якому плідно займався селекційною та винахідницькою діяльністю.

Підготував шість кандидатів наук та одного доктора наук. Автор понад 150 наукових робіт, 60 винаходів із технології селекції рослин та 90 сортів і гібридів різних сільськогосподарських культур.

Нагороджений трудовою відзнакою Міністерства АПК України «Знак пошани», почесними грамотами Міністерства освіти і науки України, Черкаської обласної державної адміністрації.

Квітень

90-річчя від дня народження Обіход Лори Степанівни (11.04.1933–12.08.2011), випускниці Уманського СГІ 1966 року, знаного садовода, кандидата сільськогосподарських наук, доцента.

У 1969–2011 роках працювала в Уманському НУС. В 1980–2000 роках виконувала обов'язки декана факультету плодовоовочівництва і виноградарства. Викладала на кафедрі плодівництва і виноградарства курс «Плодівництво» і «Субтропічні плодови культури».

Займалася вивченням систем утримання ґрунту в сливовому саду; досліджувала ефективність ведення насаджень яблуні на підщепі М.9. Була ініціатором та активним виконавцем госпдоговірних тематик із наукової роботи Міністерства АПК України з питань розробки технології вирощування елітного садивного матеріалу слаборослих підщеп і саджанців нових сортів для високопродуктивних насаджень кісточкових порід.

Опублікувала більше 60 наукових робіт за результатами досліджень і методичних розробок.

Нагороджена знаком «Знатний садівник України» (1968 р.) та «Відмінник аграрної освіти та науки» (2003 р.).

Травень

220-річчя від дня народження Нордмана Олександра Давидовича (11.05.1803–25.06.1866), першого директора Головного училища садівництва, видатного вченого в галузі природничих наук, магістра вільних наук, доктора філософії і медицини.

17 листопада 1842 року О.Д. Нордмана було затверджено директором Головного училища садівництва, яке розпочало свою діяльність 8 серпня 1844 року, де пропрацював до 1848 року. У 1849 році виїхав до Фінляндії.

Мав надзвичайно широкі наукові інтереси. Його дослідження пов'язані із вивченням флори і фауни півдня нашої країни, Кавказу і Балкан. У 1840–1848 роках організував низку геоботанічних та зоологічних екскурсій Бессарабією, Кримом і Півднем України, вивчає флору, фауну, зібрав колекції та описав велику кількість нових видів тварин і рослин.

Автор 58 публікацій, в яких висвітлив результати своїх досліджень німецькою, шведською, французькою, латинською та російською мовами, якими вільно володів. Був членом 29 наукових спілок.

За значний внесок у розвиток біологічної науки нагороджений – орденом Володимира III ступеня, Демидівською премією. За результати експедиції 1836 року – діамантовим перстнем.

Червень

95-річчя від дня народження Карпенчука Григорія Костянтиновича (12.06.1928–28.07.1994), випускника Уманського СГІ 1954 року, видатного вченого-садівника та педагога, кандидата сільськогосподарських наук, професора.

З 1954 року до 1994 року його доля була тісно пов'язана з Уманським сільськогосподарським інститутом. З 1954 до 1959 року працював на кафедрі організації та економіки сільськогосподарського виробництва. У 1959–1964 роках – декан факультету заочного навчання. З 1964 року – старший викладач на кафедрі плодівництва і виноградарства. В 1968–1970 роках – проректор із наукової роботи. З 1974 року – старший науковий співробітник лабораторії з удобрення садів кафедри плодівництва і виноградарства. У 1976–1992 роках – завідувач кафедри плодівництва і виноградарства.

Розвинув наукові дослідження з інтенсивного садівництва, організував наукову лабораторію з удобрення садів, досліджував і впроваджував на практиці технології інтенсивного садівництва, зокрема сприяв запровадженню раціональних способів обрізування плодових дерев. На дослідних ділянках інституту заклав сади на карликових підщепах та промисловий маточник клонових підщеп югославським садивним матеріалом. Крім того ним були створені насадження аронії чорноплідної, калини, волоського горіха, вишні тощо.

Під його керівництвом підготовлено чотирьох кандидатів наук.

Автор 120 наукових праць, численних рекомендацій виробництву, методичних і навчальних посібників, а також один із засновників і перший головний редактор садівничого часопису «Новини садівництва».

У 1984 році йому присвоєно почесне звання Заслуженого працівника вищої школи України.

Липень

95-річчя від дня народження Грицаєнко Зінаїди Мартинівни

(07.07.1928–25.11.2018), випускниці Уманського СГІ 1953 року, викладача Уманського НУС, вченого-агронома, заслуженого діяча науки і техніки України, доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка Національної академії наук вищої освіти України.

З 1961 року працювала в Уманському НУС. В 1961–1986 роках – декан факультету громадських професій. З 1987 до 2018 року – завідувач кафедри мікробіології, біохімії та фізіології рослин, реорганізованої в 2003 році в кафедру біології.

З.М. Грицаєнко – одна з фундаторів вітчизняної школи в Україні з вивчення механізмів дії гербіцидів і біологічно активних речовин у посівах зернових, зернобобових та технічних культур. Вивчала проблеми виробництва високоякісної продукції рослинництва з застосуванням гербіцидів і фізіологічно активних речовин. З 1990 року очолювала проблемну науково-дослідну лабораторію із розроблення науково обґрунтованих екологічно безпечних комплексних заходів боротьби з бур'янами у посівах сільськогосподарських культур.

Автор понад 400 наукових робіт, серед яких монографії, підручники, довідники, 28 навчально-методичних посібників й типових програм, 38 науково-практичних рекомендацій та 12 патентів на винаходи. За її редакцією вийшло у світ 14 наукових збірників. Під її керівництвом захищено докторську та дев'ять кандидатських дисертацій.

Лауреат нагороди Ярослава Мудрого, нагороджена грамотою Верховної Ради України «За особливі заслуги перед народом України», відзнакою «Знак Пошани» Міністерства АПК України, знаком «За наукові досягнення» Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України, почесним званням «Заслужений працівник Міжнародної Вищої аграрної школи», «Відмінник аграрної освіти 1-го ступеня», заслужений діяч Міжнародної Академії наук екології та безпеки з нагородою титулом «Зірка вченого».

Серпень

120-річчя від дня народження Іванова Олександра Павловича

(23.08.1903–1982), учасника Другої світової війни, викладача Уманського СГІ, вченого-селекціонера, доктора сільськогосподарських наук, професора.

Протягом 1965–1976 років працював в Уманському СГІ на посаді професора кафедри рослинництва. В 1980–1976 роках відродив та очолив кафедру генетики, селекції та насінництва.

Основний напрям наукових досліджень – селекція зернових культур, зокрема жита. Вивчав його видові і сортові різноманітності, багатоманітність форм за ознаками колосу, зерна та деякими біологічними особливостями. Виявив ботанічний і селекційний потенціал польового жита Закавказзя, його ботанічні особливості та селекційне значення. Упродовж 15 років очолював

Черкаське обласне відділення генетиків і селекціонерів ім. М.І. Вавілова. Підготував 15 кандидатів наук.

Автор 100 наукових і навчально-методичних праць.

Нагороджений орденами та багатьма медалями за бойові заслуги у Другій світовій війні.

95-річчя від дня народження Здоровцова Олександра Івановича

(28.09.1928–12.11.2013), ректора Уманського СГІ, вченого-економіста, доктора економічних наук, професора.

В 1973–1995 роках – ректор Уманського СГІ. З 1996 року до 2013 року – професор кафедри економіки та радник ректора Уманського НУС.

Його наукові дослідження були направлені на вивчення економіки і організації аграрного виробництва. Був провідним спеціалістом з питань трудових ресурсів і продуктивних сил в аграрному секторі України. Створив наукову школу підготовки економічних кадрів, підготував 18 кандидатів і 2 доктори економічних наук.

Автор і співавтор 300 наукових праць, серед як монографії, навчальні посібники.

За досягнуті успіхи в роботі нагороджений орденом Дружби народів, Почесною грамотою Президії Верховної Ради України. Має почесні звання «Заслужений працівник вищої школи», «Заслужений професор Уманського ДАУ».

90-річчя від дня народження Жемели Григорія Пимоновича

(30.09.1933–12.05.2021), випускника Уманського СГІ 1958 року, провідного вченого в галузі селекції, зберігання та переробки продукції рослинництва, доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка Академії наук Вищої освіти України.

Навчаючись ще в інституті, розпочав свою наукову роботу під керівництвом відомих професорів І.М. Єремєєва і М.М. Шкварука. З 1965 року працював у Всесоюзному науково-дослідному інституті кукурудзи, де протягом 25-ти років обіймав посаду завідувача лабораторії якості зерна. Головним об'єктом його досліджень була пшениця озима, кукурудза, ячмінь, овес.

Автор 253 наукових праць, серед яких 9 книг, монографії, довідники, 20 методичних розробок, 4 навчальних посібники з грифом Міністерства освіти

та науки.

За визначні наукові розробки одержав нагороду Ярослава Мудрого, «Знак Пошани» та звання «Відмінник освіти України», а також був нагороджений Бібліографічним інститутом США медаллю Честі.

150-річчя від дня народження Софронова Михайла Євграфовича

(11.10.1873–1944), директора Уманського училища садівництва і землеробства, професора.

В 1907–1911 роках працював в Уманському училищі садівництва і землеробства. В 1908–1910 роках обіймав посаду директора училища.

У 1921–1931 роках поновлюється на викладацькій роботі в Уманському СГІ, де читав курси овочівництва та технологію переробки плодів та овочів, відновив лабораторію виноробства, де розроблялися програми і методики досліджень та аналізів, пов'язаних із виготовленням плодово-ягідних вин.

Серед відомих свого часу праць вченого: «Уманське училище садівництва і землеробства» (1910), «Парники та рання городина», «Селекція городніх рослин», стаття «Деякі питання плодово-ягідного виноробства» у I томі «Записок Уманського сільськогосподарського технікуму» (1926).

Жовтень

160-річчя від дня народження Величка Григорія Івановича

(21.10.1863–01.10.1932), викладача Уманського СГІ, українського географа, історика, завідувача відділу біогеографії Українського науково-дослідного інституту географії та картографії (УНДІГК), автора першої великої етнічної карти України, доктора філософії у галузі географії, професора.

У 1925–1928 роках викладав в Уманському СГІ географію.

Сфера наукових інтересів – географічне і картографічне українознавство. Вивчав причин зростання міст і їх людності.

Автор наукових праць «Політичні і торговельні взаємовідносини Руси і Візантії 9–11 ст.», «Деякі замітки до етнографічної карти Руси-України», «Географія України», «Карта України-Руси», «Господарські області Галичини», «Географічні умови розвитку міст в Україні».

100-річчя від дня народження Зверєва Семена Михайловича

(30.10.1923–07.07.1995), учасника Другої світової війни, викладача Уманського СГІ, доктора історичних наук, професора.

У 1955–1977 роках очолював одну із кафедр Уманського СГІ (нині – кафедра соціально-гуманітарних і правових дисциплін).

Автор понад 30 наукових праць, брошур, статей.

Нагороджений медалями за бойові заслуги у Другій світовій війні та медаллю «За доблесну працю», грамотою Президії Верховної Ради України

та іншими почесними грамотами.

Листопад

145-річчя від дня народження Ткаченка Михайла Єлевферійович

(13.11.1878–25.12.1950), випускника Уманського училища землеробства і садівництва 1899 року, відомого вченого в галузі лісівництва, таксації, економіки й організації лісового господарства, доктора сільськогосподарських наук, професора.

Займався вивченням питання взаємного зв'язку методів лісівництва та лісокористування, проблемами водоохоронних лісів. Працював над

питаннями очищення лісосік, концентрації рубання лісу, взаємозв'язку способів рубання та відновлення лісосік, поєднання інтересів сільського та лісового господарства. Розробив рекомендації з інтродукції рослин. Відкрив закон об'ємів деревних стовбурів, який є основою для створення масових таблиць. Підвищений інтерес проявляв до вивчення лісів Півночі, очолював низку експедицій із вивчення вітчизняних лісів. Велику увагу приділяв виявленню зв'язку між лісом та докільям. Під його керівництвом було розроблено методику складання

карти лісів.

Автор понад 130 наукових праць. Підручник «Загальне лісознавство» (1939) приніс йому світову славу.

115-річчя від дня народження Алексєєвої Марини Володимирівни

(18.11.1908–дата смерті невідома), викладача Уманського СГІ, учасниці Другої світової війни, провідного вченого в галузі овочівництва, доктора сільськогосподарських наук, професора.

З 1947 до 1955 року працювала в Уманському СГІ. У 1947 році очолила кафедру овочівництва. Протягом 1948–1955 років виконувала обов'язки декана плодоовочевого факультету.

Проводила наукові дослідження та впроваджувала їх результати у виробництво – літню сівбу моркви для отримання насіння, гніздову схему висаджування насінників цибулі і моркви. Крім того, розробила способи зрушення періоду спокою для цибулі ріпчастої, внутрішньо сортове схрещування моркви, цибулі та паросткову технологію вирощування хрону. Підготувала 24 кандидати наук.

Автор понад 100 наукових і методичних праць. Автор двох сортів часнику й паросткової технології хрону.

Нагороджена орденами та медалями за бойові заслуги у Другій світовій війні, відзнакою «Знак Пошани», сімома золотими й трьома бронзовими медалями ВДНГ (Виставка досягнень народного господарства).

100-річчя від дня народження Карасюка Івана Маркіяновича

(23.11.1923–24.11.2015), випускника Уманського СГІ 1952 року, викладача Уманського НУС, учасника Другої світової війни, доктора сільськогосподарських наук, заслуженого професора, академіка МААО.

У 1956–1959 роках – аспірант кафедри загального землеробства Уманського СГІ і одночасно в 1958–1962 роках асистент, а потім старший

викладач кафедри організації сільськогосподарських підприємств. У 1962–1973 роках – доцент кафедри агрохімії і ґрунтознавства, декан агрономічного факультету Уманського СГІ. В 1973–1989 роках – проректор з навчально-виховної і наукової роботи. З 1979 року завідував кафедрою агрохімії та ґрунтознавства. З 1988 року – голова Уманського відділення Українського товариства ґрунтознавців і агрохіміків. З 1998 до 2015 року голова Ради ветеранів університету.

Наукова сфера інтересів – раціональне і ефективне використання добрив для підвищення врожайності ґрунтів. У 1964 році заклав стаціонарний дослід з удобренням польових культур у зерно-буряковій сівозміні з різними нормами та системами удобрення. Як керівник наукової школи підготував два доктори і 11 кандидатів наук.

Автор понад 400 наукових праць, монографій, навчальних посібників, довідників, каталогів та підручників «Агрохімія» і «Технологія виробництва сільськогосподарської продукції» тощо. Ряд наукових праць опубліковано в Румунії, Росії, Білорусі, Казахстані, Узбекистані. Крім того, автор книг спогадів «Життя прожити – не поле перейти» (2003), «Спогади ветеранів» (2005) «Ветеран спортивної слави Уманщини М.Г. Євстратов і його школа» (2006) та «Завжди серед людей і для людей» (2008).

Нагороджений орденами та багатьма медалями за бойові заслуги у Другій світовій війні. В 1988 році Указом Президії Верховної Ради України присвоєно звання «Заслужений працівник освіти». В 1998 році удостоєний диплома «Почесний ґрунтознавець України». З 2000 року – довічний стипендіат Президента України. В 2003 році рішенням Вченої ради університету вперше присвоєно звання заслуженого професора Уманського ДАУ.

Грудень

125-річчя від дня народження Шкварука Миколи Матвійовича

(12.12.1928–20.10.1984), випускника Уманського сільськогосподарського технікуму 1925 року, викладача Уманського СГІ, відомого вченого в галузі ґрунтознавства, заслуженого працівника вищої школи, доктора сільськогосподарських наук, професора.

З 1931 року і до кінця свого життя працював в Уманському СГІ на кафедрі агрохімії та ґрунтознавства.

Проводив наукові дослідження у сфері

грунтознавства. Вивчав вплив обробітку ґрунту на фізіологічні властивості, поживний режим ґрунту і ріст плодових дерев та овочевих культур. Протягом 1958–1962 років під його керівництвом проведено широкомасштабні дослідження ґрунтів у 92 сортодільницях овочевих культур України, 24 плодових господарствах та 270 інших господарств Черкаської області, за результатами яких розроблено рекомендації щодо раціонального використання землі та застосування добрив на площі понад 500 тис. га. За результатами дослідження виготовлені ґрунтові карти і картограми, підготовлені рекомендації, які були передані всім господарствам області; вони донині слугують раціональному використанню посівних площ, сівозмін, систем обробітку та удобрення сільськогосподарських культур, підвищенню родючості, захисту та збереженню ґрунтового покриву. Створив наукову школу з вивчення ґрунтів. Під його керівництвом захищено 3 кандидатські дисертації.

Автор навчальних посібників, монографій, нарисів. Співавтор підручників «Сільськогосподарське ґрунтознавство» (1932) та «Методика дослідження ґрунтів» (1934 р.), «Хімічні елементи в житті рослин, тварин і людини» (1974 р.). Був неперевершеним знавцем історії дендропарку «Софіївка».

За багаторічну сумлінну творчу працю нагороджений орденом «Знак Пошани», Почесною грамотою Президії Верховної Ради України та іншими відзнаками.

155-річчя від дня народження Грюнера Макса Миколайовича

(18.12.1868–1945), викладача Уманського СГІ, вченого-генетика, селекціонера, доктора біологічних наук, професора.

В 1927–1937 роках працював в Уманському СГІ. У 1927 році отримав вчене звання професора і був призначений завідувачем кафедри генетики і селекції, а згодом кафедри плодівництва Уманського плодоягідного інституту.

Заклав фундаментальну наукову основу та розширив межі в дослідженнях кафедр Уманського СГІ. Водночас брав участь в організації Інституту плодівництва і ягідних культур (нині – Інститут садівництва УААН, Київ). Займався селекційно-генетичними дослідженнями яблуні, груші, черешні, підтримував тісні зв'язки з Мліївською дослідною станцією. У цей час були виведені високопродуктивні сорти плодових культур. При кафедрі плодівництва був створений постійно діючий семінар, у якому брали участь відомі вчені з провідних наукових установ.

Вийшли друком праці «Насіннезнавство найважливіших хлібних рослин і цукрового буряку» (1927), «Організація зрошення городніх культур» (1930) та підручник «Насінництво (насінневиробництво)» (1933).

120-річчя від дня народження Крупського Миколи Костянтиновича

(23.12.1903–20.02.1986), випускника Уманського сільськогосподарського технікуму 1924 року, видатного вченого у галузі агрохімії та ґрунтознавства, кандидата сільськогосподарських наук, професора, члена-кореспондента УАСГН.

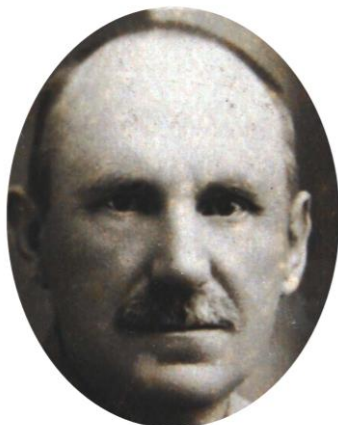
Зробив значний внесок у розвиток ґрунтознавства і агрохімії. Вивчав ґрунтові колоїди, вплив на них різних солей, наявність гідрофільності гумусу залежно від реакції середовища. Під керівництвом ученого у 1957–1960 роках проведено великомасштабне ґрунтове обстеження території

України. За його редакцією видано ґрунтові карти України та її областей. Був ініціатором і науковим керівником розробки принципів та проведення бонітування ґрунтів України. Здійснено роботи з визначення агрохімічної характеристики ґрунтів України, складено карти агрохімічного районування сільськогосподарських територій України, розроблено рекомендації щодо раціонального використання органічних і мінеральних добрив. Стояв біля витоків організації і методичного забезпечення діяльності агрохімічної служби. Постійно виконував велику експертну роботу і консультативну діяльність. Під його науковим керівництвом захищено 56 кандидатських та 4 докторські дисертації.

Автор понад 300 наукових праць, 16 розробок, захищених авторськими свідоцтвами.

Нагороджений орденами та медалями, Почесною Грамотою Президії Верховної Ради України, срібною та бронзовою медалями ВДНГ.

145-річчя від дня народження Чалого Володимира Федоровича

(1878–04.05.1938), викладача Уманського СГІ, професора.

У 1929–1938 роках працював в Уманському СГІ завідувачем кафедри механізації сільського господарства та за сумісництвом в Уманському технікумі механізації сільського господарства, якому інститут надавав активну наукову, навчально-методичну й матеріальну допомогу.

Наукова робота на кафедрі проводилася під його безпосереднім керівництвом, в основному конструкторського напрямку. Розроблялися та вдосконалювалися конструкції машин для збирання зернових культур, гніздової сівби та посадки насінників цукрових буряків. Кафедрою виготовлялись удосконалені зразки окремих агрегатів, які одержали високу оцінку та впроваджувались у масове виробництво.

140-річчя від дня народження Ро Лева Михайловича

(01.11.1883–14.09.1957), викладача Уманському середньому училищі садівництва та землеробства та Уманського СГІ, вченого плодівника-селекціонера, кандидата сільськогосподарських наук, професора.

З 16 лютого 1906 до 1908 року працював в Уманському середньому училищі садівництва та землеробства помічником викладача садівництва та помічником завідувача парку «Софіївка» при училищі.

У 1935–1937 роках викладав спецкурс із плодівництва в Уманському СГІ.

Наукові дослідження стосувалися біології, агротехніки, генетики та селекції плодових культур. Створив багатий гібридний фонд плодових культур, в якому нараховувались десятки тисяч сіянців. Цей фонд послужив потім базою для виведення таких цінних сортів яблуні, як Серпневе, Мліївське літнє, Слава переможцям, Українське, Кальвіль Мліївський, Мліївська красуня та інші і груші Бергамот Мліївський. З 1934 року під його керівництвом було отримано понад 10 тис. гібридних форм, з яких виділено 380 перспективних яблунь та груш.

Автор 70 наукових праць з питань біології, агротехніки, генетики та селекції плодових культур.

Нагороджений медалями, лауреат Державної премії (1951) за виведення нових високоцінних сортів яблуні.

ПАМ'ЯТНІ ДАТИ В ІСТОРІЇ УМАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ САДІВНИЦТВА

---

175 років (1848 р.) тому відбувся перший випуск вчених садівників Головного училища садівництва.

160 років тому відбулося закладання (**22.07.1863**) та освячення (**14.12.1863**) домового храму при Головному училищі садівництва імені Святої і Рівноапостольної Марії Магдалини, який припинив діяльність у 1923 році у зв'язку із заборонаю викладання Закону Божого в навчальних закладах.

155 років (1868 р.) тому відбулася реорганізація Головного училища садівництва в Уманське училище землеробства і садівництва.

155 років (1868 р.) тому було створено землеробське відділення, яке у 1921 році перейменоване на факультет агрономії.

150 років (24.07.1873 р.) тому Дмитра Семеновича Леванду призначили викладачем бухгалтерії Головного училища землеробства і садівництва, а з 01.08.1873 – завідувачем практичного господарства. Протягом 1885–1905 років Дмитро Леванда працював директором Уманського училища землеробства і садівництва.

145 років (1878 р.) тому прийняли нове Положення про землеробські училища, згідно з яким, у навчальному плані Уманського училища землеробства і садівництва налічувалося 30 предметів, а період навчання складав 6 років.

145 років (1878 р.) тому в навчальний план було введено дисципліну «Рахівництво», першим викладачем якої був дійсний статський радник Д.С. Леванда.

120 років (16.02.1903 р.) тому відбулася реорганізація Уманського училища землеробства і садівництва в Уманське училище садівництва і землеробства, в якому було відкрито два самостійні відділення садівництва і землеробства. Почали видавати свідоцтва двох спеціальностей: «Учений-управитель» та «Учений-садівник».

120 років (1903 р.) тому було створено кабінет-музей плодівництва на садовому відділенні.

90 років (1933 р.) тому в Уманському плодово-ягідному інституті розпочалася підготовка науково-педагогічних кадрів через аспірантуру, в повоєнний період у 1948 році – відновлено роботу.

90 років (1933 р.) тому в Уманському плодово-ягідному інституті розпочалася підготовка садівників на факультеті заочного навчання.

95 років (1928 р.) тому було створено кафедру агрохімії і ґрунтознавства.

85 років (1938 р.) тому було створено три кафедри: соціально-гуманітарних і правових дисциплін; захисту і карантину рослин; біології.

75 років (1948 р.) тому створене НСТ (наукове студентське товариство) – сучасна назва НТСА (наукове товариство студентів та аспірантів)

60 років (1963 р.) тому в аспірантурі відкрито спеціальність «Плодівництво».

60 років (1963 р.) тому була створена науково-дослідна лабораторії з систем утримання ґрунту в садах, яку започаткував професор С.С. Рубін.

45 років (1978 р.) тому було створено кафедру обліку та аудиту.

45 років (1978 р.) тому від кафедри організації і агробізнесу відокремилась кафедра інформатики і управління (нині кафедра інформаційних технологій).

30 років (1993 р.) тому засновано журнал «Новини садівництва».

25 років (1998 р.) тому створено кафедру фінансів і кредиту (нині кафедра фінансів, банківської справи та страхування).

25 років (1998 р.) тому виокремлено спеціальність «Технологія зберігання, консервування та переробка плодів і овочів».

20 років (02.06.2003 р.) тому Уманська державна аграрна академія отримала статус Уманський державний аграрний університет.

15 років (15.08.2008 р.) тому кафедру тваринництва реорганізовано у випускову кафедру екології та безпеки життєдіяльності.

15 років (2008 р.) тому розпочато підготовку фахівців з нового напрямку «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», що належить до галузі знань природничі науки.

10 років (2013 р.) тому Уманський НУС став офіційним членом Міжнародної асоціації наукового садівництва (ISHS, м. Левен, Бельгія).

10 років (2013 р.) тому на факультеті менеджменту розпочалась підготовка фахівців спеціальностей «Туризм» та «Готельно-ресторанна справа».

10 років (2013 р.) тому була створена науково-дослідна лабораторія кафедри біології «Біонеорганічної хімії, якості і безпеки об'єктів сільськогосподарського використання».

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ В ІСТОРІЇ УМАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ САДІВНИЦТВА	4
<i>Січень.....</i>	4
145-річчя від дня народження Любочки Миколи Федоровича	4
95-річчя від дня народження Гаврилюка Віктора Антоновича	4
<i>Лютий.....</i>	5
140-річчя від дня народження Заморського Федора Варфоломійовича	5
95-річчя від дня народження Зінченка Олександра Івановича	5
135-річчя від дня народження Діброви Авксентія Опанасовича	6
<i>Березень.....</i>	6
80-річчя від дня народження Парія Федора Микитовича.....	6
<i>Квітень.....</i>	7
90-річчя від дня народження Обіход Лори Степанівни	7
<i>Травень.....</i>	7
220-річчя від дня народження Нордмана Олександра Давидовича.....	7
<i>Червень.....</i>	8
95-річчя від дня народження Карпенчука Григорія Костянтинівича	8
<i>Липень.....</i>	9
95-річчя від дня народження Грицаєнко Зінаїди Мартинівни	9
<i>Серпень .....</i>	10
120-річчя від дня народження Іванова Олександра Павловича	10
95-річчя від дня народження Здоровцова Олександра Івановича	10
90-річчя від дня народження Жемели Григорія Пимоновича	11
150-річчя від дня народження Софронова Михайла Євграфовича	11
<i>Жовтень .....</i>	12
160-річчя від дня народження Величка Григорія Івановича	12
100-річчя від дня народження Зверева Семена Михайловича	12
<i>Листопад.....</i>	12
145-річчя від дня народження Ткаченка Михайла Єлевферійович	12
115-річчя від дня народження Алексєєвої Марини Володимирівни.....	13
100-річчя від дня народження Карасюка Івана Маркіяновича	13
<i>Грудень.....</i>	14
125-річчя від дня народження Шкварука Миколи Матвійовича	14
155-річчя від дня народження Грюнера Макса Миколайовича	15

120-річчя від дня народження Крупського Миколи Костянтиновича.....	16
145-річчя від дня народження Чалого Володимира Федоровича	16
140-річчя від дня народження Ро Лева Михайловича.....	17
ПАМ'ЯТНІ ДАТИ В ІСТОРІЇ УМАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ САДІВНИЦТВА	18

Інформаційно-довідкове видання

**КАЛЕНДАР ЮВІЛЕЙНИХ ТА
ПАМ'ЯТНИХ ДАТ В ІСТОРІЇ
УМАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ САДІВНИЦТВА
на 2023 РІК**

Відповідальна за випуск Т.О. Кравченко
Автори-укладачі: О.В. Свистун, Т.О. Кравченко

Підписано до друку 01.01.2023 р. Зам. № 1. Тираж 35 прим.

Редакційно-видавничий відділ УНУС
Свідоцтво ДК № 2499 від 18.05.2006 р.
20305, м. Умань, вул. Інститутська, 1
тел. 8(04744)4-69-67